

1 Banky a ostatní subjekty finančního sektoru

1.1 Zavedení eura do hotovostního oběhu

1.1.1 Zajištění dodávek eurobankovek

V rámci přípravy na rozšíření eurozóny o nové země bylo rozhodnuto, že bankovky budou po dohodě s Evropskou centrální bankou (dále ECB) zapůjčeny některými z národních centrálních bank zemí Eurosystemu (dále partnerská NCB). Česká národní banka (dále ČNB) připraví v dostatečném časovém předstihu svůj požadavek na množství bankovek potřebných pro přechod na euro a odhad logistických zásob pro období roku následujícího po zavedení eura v ČR.

ČNB uzavře s partnerskou NCB smlouvu o zapůjčení bankovek, jejíž obsah bude vycházet z Obecných zásad ECB¹. Převoz bankovek na území České republiky bude možný až po zrušení výjimky na zavedení eura (čl. 3 odst. 4 obecných zásad ECB/2006/9), tedy přibližně půl roku před zavedením eura. Bankovky budou následně splaceny produkcí, kterou bude ČNB zajišťovat v letech po zavedení eura v České republice.

1.1.2 Zajištění výroby a dodávek euromincí

Právo vydávat mince přísluší podle evropské legislativy jednotlivým členským zemím Eurosystemu. Podle zákona o ČNB přísluší výhradní právo vydávat mince na území ČR centrální bance. Z tohoto výlučného práva vyplývá odpovědnost ČNB za zajištění výroby a dodávek mincí pro potřeby České republiky jakožto členské země Eurosystemu. Všechny oběžné mince v měně euro mají stejné technické parametry, liší se pouze rubovou, tzv. národní stranou. Objem jejich emise schvaluje ECB.

Příprava výroby, vlastní výroba, dodávky a distribuce euromincí jsou časově velmi náročné. Přípravné fáze je třeba zahájit nejméně tři roky před uvažovaným termínem zavedení eura. Samotná výroba českých euromincí je možná až po přijetí rozhodnutí o zrušení výjimky na zavedení eura, tedy přibližně půl roku před zavedením eura.

Zajištění výroby a dodávek českých euromincí je nutno rozdělit do několika fází, a to:

1. Výběr námětů a výběr výtvarných návrhů národních stran českých euromincí (dále jen "národní strana")

¹ Obecné zásady ECB/2006/9

- mechanismus výběru námětů národních stran a výběru jejich výtvarných návrhů stanoví bankovní rada ČNB tak, aby pro konečné rozhodování bylo k dispozici několik variant
2. Výroba nástrojů (razidel) a výroba zkušebního množství českých euromincí
- výrobce, ev. více výrobců euromincí bude vybráno v souladu se zákonem o veřejných zakázkách v zadávacím řízení (budou vyzvány mincovny členských zemí EU, které budou k datu vypsání zadávacího řízení splňovat všechny předpoklady stanovené Evropskou komisí)
 - vzhledem k objemu potřebného množství euromincí a ke krátkému období pro jejich výrobu bude výroba pravděpodobně rozdělena mezi několik výrobců, z nichž každý bude připravovat nástroje pro určité hodnoty euromincí
 - o rozsahu výroby mincí, ať už co do objemu či struktury, rozhodne ČNB s ohledem na očekávanou potřebu a na objem emise schválený Evropskou centrální bankou
3. Výroba mincí a jejich doprava na území ČR
- předpokladem zahájení výroby euromincí po zrušení výjimky na zavedení eura bude úspěšný průběh všech testů stanovených dokumenty Evropské komise, resp. jejich poradních orgánů
 - na základě splněných požadavků bude možno mince transportovat do ČR, a to na základě předem definovaných pravidel

1.1.3 Předzásobení bank a nefinančních subjektů

ČNB poskytne v době bezprostředně předcházející přechodu na euro oběživo v euroměně formou zápůjčky bankám (tzv. frontloading), které protihodnotu zapůjčených bankovek a mincí zajistí zástavou v souladu s předpisy ECB. Vydávat bankovky a mince zapůjčené ČNB v rámci předzásobení do oběhu před dnem přechodu na euro nebude dovoleno.

Banky mohou v rámci druhotného předzásobení (tzv. subfrontloading) poskytnout eurobankovky a euromince zapůjčené centrální bankou nefinančnímu sektoru (obchodům, provozovatelům bankomatů apod). Druhotné předzásobení veřejnosti nebude povoleno. Předzásobení bank bude zahájeno tři měsíce, druhotné předzásobení nefinančního sektoru jeden měsíc před stanoveným termínem přechodu na euro.

Euro je zákonným platidlem v podstatné části Evropy, a proto se mohou banky, nefinanční subjekty i veřejnost předzásobit v průběhu

vrcholících příprav přechodu na euro také nákupem eurobankovek a euromincí jiných států v bankách a ve směnárnách za tržní cenu. Rovněž není vyloučeno zásobení veřejnosti počátečními sadami mincí² (tzv. starter kits).

1.1.4 Zásobení bankomatů a jejich konverze

V současné době je v České republice rozmístěno téměř 3 000 bankomatů a jejich počet do budoucna dále poroste. Provozovatelé bankomatů, servisní organizace a bezpečnostní agentury budou muset v relativně krátkém časovém období zajistit změnu software, hardware a naplnění bankomatů tak, aby úpravou bankomatů z národní měny na měnu euro nebyl narušen hotovostní peněžní oběh (změna vybavení a komunikace s autorizovanými a zúčtovacími centry, zajištění hotovosti, odhad množství a volba nominálů, přizpůsobení velikosti kazet, stanovení termínu pro duální nastavení obrazovek, tisk výpisů v období duálního označování cen).

Obdobně bude nutno upravit prodejní a jiné automaty a další zařízení přijímající bankovky i mince a zařízení a stroje na ověřování pravosti a zpracování bankovek a mincí národní měny.

1.1.5 Výměna bankovek a mincí, duální cirkulace a stažení bankovek a mincí národní měny

V období dvou kalendářních týdnů od data přijetí eura bude následovat období tzv. duálního oběhu či duální cirkulace. V obchodní síti bude možno platit bankovkami a mincemi národní měny i euroměnou, zpět však budou vydávány pouze bankovky a mince měny euro. Období duálního oběhu bude velmi náročné pro všechny zúčastněné subjekty, zejména však pro sektor maloobchodu.

Výměnu hotovosti budou zajišťovat ČNB, komerční banky a další vybrané subjekty bezplatně po dobu nejméně šesti měsíců od data zavedení eura. Pravidla pro výměnu budou pevně stanovena v rámci Obecného zákona pro zavedení eura. Na základě příslušného zákonného zmocnění bude možno upravit např. hodnotu bankovek a mincí pro jednu výměnu, popřípadě maximální počet kusů. Komerční banky provedou změny svých informačních systémů a procesů týkajících se pokladních a směnářských operací.

Nejvhodnější formou výměny postradatelných hotovostí v národní měně je jejich uložení v předstihu na účet v bance či spořitelním a úvěrovém družstvu (tzv. kampilice) a po datu přijetí eura jejich výběr v měně euro

² čl. 17 odst. 2 Obecných zásad ECB/2006/9

podle potřeby. V tomto směru budou ČNB i komerční banky vyvíjet potřebnou komunikační aktivitu vůči svým klientům. Po uplynutí období šesti měsíců bude výměnu původního oběživa provádět pouze ČNB. U mincí bude možná výměna po dobu pěti let. O délce doby, během které bude možná výměna bankovek, bude rozhodnuto dodatečně; bude se však jednat o dostatečně dlouhé období v řádu desítek let.

Bankovky a mince národní měny (tj. Kč) budou prostřednictvím bank soustřeďovány v pobočkách ČNB nebo na jejich detašovaných pracovištích, kde bude probíhat jejich likvidace. ČNB dohodne s bankami a s příslušnými bezpečnostními složkami a agenturami co nejracionalnější formy transportů.

1.1.6 Přeprava, skladování a ochrana hotovosti

Přechod na euro v České republice bude náročný z hlediska zajištění bezpečnosti přepravovaných a uschovaných bankovek a mincí v národní měně stahovaných z oběhu a nově do oběhu vydávaných eurobankovek a euromincí. Totéž konstatování platí i pro přepravní a uschovací kapacity, a to i s ohledem na skutečnost, že příprava bude probíhat v období předvánočních nákupů a Vánoc. Bude nutná velmi těsná spolupráce bank, Policie ČR, bezpečnostních agentur zajišťujících transporty a v případě potřeby i armády k ostraze vybraných objektů. Předpokládá se též spolupráce zpravodajských služeb.

Eurobankovky a euromince vydávané do oběhu

ČNB disponuje dostatečně velkými uschovacími kapacitami pro uložení eurobankovek a euromincí; kapacity potřebné pro uložení eurobankovek a euromincí v prvních dnech výměny vytvoří i banky ve spolupráci s bezpečnostními agenturami.

Bankovky a mince české měny stahované z oběhu

ČNB bude vytvářet podmínky pro to, aby většina bankovek a mincí národní měny byla z oběhu i ze zásob bank popř. dalších institucí stažena v předstihu před zahájením distribuce eurobankovek a euromincí v rámci předzásobení; po zavedení eura by měla v oběhu zůstat jen malá část národního oběživa, která bude průběžně stahována z bank.

1.1.7 Likvidace bankovek a mincí české měny stažených z oběhu

Likvidaci bankovek národní měny budou provádět pobočky ČNB, které budou kontrolovat rovněž pravost a počet bankovek stahovaných z oběhu. Mince budou soustředěny na zabezpečeném pracovišti, kde budou postupně ničeny.

1.1.8 Komunikace s odbornou i laickou veřejností k otázkám zavedení eura, výměna bankovek a mincí české měny stahovaných z oběhu

Z hlediska přechodu na euro v hotovostní oblasti budou v období příprav veřejnosti vysvětlovány možnosti výměny bankovek a mincí v národní měně za eurobankovky a euromince, zejména časové relace jednotlivých kroků. Odborné i laické veřejnosti budou vysvětlovány otázky ochrany eura proti padělání, zejména ochranné prvky na eurobankovkách a způsoby, jakými je možno ověřovat jejich pravost. Zvláštní pozornost bude věnována citlivým skupinám (důchodci, děti, zdravotně postižení). Obecné principy komunikační strategie k zavedení hotovostního eura stanoví ČNB a jsou zároveň součástí kapitoly o komunikaci Národního plánu zavedení eura. Komerční banky budou informovat své klienty standardními komunikačními kanály, nutné bude vyškolení vlastního personálu k tomuto účelu.

1.2 Zavedení eura do bezhotovostního oběhu

1.2.1 Zajištění účasti ČNB v systému TARGET, zajištění úprav systému CERTIS

Pro vedení účtů bank, na kterých se provádějí v eurozóně měnové operace, a pro vlastní provádění těchto měnových operací provozují centrální banky v EU systém TARGET³ (Trans-European Real Time Gross Settlement Express Transfer System). Zároveň je systém TARGET použitelný pro všechny další mezibankovní platby, zvláště velké a prioritní platby. V neposlední řadě slouží systém řadě evropských vypořádacích systémů k zúčtování peněžní části obchodů s cennými papíry.

Z důvodu realizace měnové politiky je účast ČNB v systému TARGET ode dne zavedení eura povinná. Z důvodu rozložení rozhodných úkolů v čase bude vhodné zvážit napojení ČNB na TARGET v předstihu před zavedením eura (přibližně 6 měsíců).

K zúčtování korunových převodů vede v současné době ČNB bankám účty mezibankovního platebního styku v tuzemském systému CERTIS. V systému CERTIS probíhá též hotovostní vypořádání obchodů s cennými papíry v českých korunách. Po zavedení eura mohou být účty bank vedeny buď v systému TARGET, nebo v systému CERTIS (maximálně však čtyři roky po termínu zavedení eura). V obou případech je třeba zajistit flexibilní přenos dostatečného objemu prostředků sloužících k vypořádání plateb mezi

³ V současné době probíhá vývoj a testování nové verze systému pod názvem TARGET II. Vzhledem k tomu, že má být uveden do provozu na konci roku 2007, je zřejmé, že se ČR bude zapojovat již do činnosti nového systému.

TARGET a CERTIS, a proto je nutné zabezpečit automatizované propojení uvedených systémů. Úkolem komerčních bank bude zvážit způsob napojení na TARGET (např. přes mateřské banky) a případně rozsah využití dalších clearingových systémů (STEP 2, PRIEURO a další).

ČNB a komerční banky průběžně sledují vývoj v Evropě v oblasti rozvoje platebních systémů, kde vývoj postupně směřuje k vysokému stupni centralizace. Přejít na euro bude probíhat vedle budování tzv. SEPA (Single Euro Payments Area). Způsob a forma zapojení ČNB a komerčních bank budou realizovány po ujasnění nutných kroků v evropské rovině. Z tohoto důvodu je vhodné v první fázi řešit implementaci SEPA odděleně od procesu zavádění eura, avšak s vědomím souvislosti obou procesů.

Spolu s plánováním realizace změn v tuzemském platebním systému CERTIS a jeho napojení na TARGET je třeba spolupracovat rovněž s provozovateli vypořádacích systémů a systémů zajišťujících zúčtování operací s platebními kartami. Pokud bude ponecháno vedení účtů bank v tuzemském systému CERTIS, lze ještě čtyři roky po zavedení eura zachovat i stávající propojení provozovatelů vypořádacích systémů na CERTIS. Při převodu účtů bank do TARGET je nutno napojit tyto vypořádací systémy rovněž přímo na TARGET.

1.2.2 Konverze účtů, platebních karet a dalších platebních nástrojů

Konverze bankovních produktů (účty, úvěrové produkty, akreditivy, záruky, šeky, směnky)

- banky provedou konverzi klientských účtů a úvěrových produktů vedených v korunách na eura podle přepočítacího koeficientu; konverze bude provedena bez jakýchkoliv poplatků; o této skutečnosti budou klienti včas informováni
- v této souvislosti bude muset být usměrněn a koordinován proces konverze na eura, je nutné připravit celou operaci tak, aby byla zachována původní čísla účtů klientů
- bude provedena změna všech systémů účtujících v českých korunách, včetně kurzových tabulí a tisku stvrzenek pro klienty a výpisů
- při úpravách systémů je nutno zohlednit povinnost dvojího označování cen finančních produktů a uvádění hodnot v české koruně i v euru po celou dobu duálního označování cen

V případě úvěrových produktů, akreditivů a záruk bude třeba řešit rovněž konverzi opravných položek, přepočítání pojistného, konverzi přijatých zajištění v korunách a obecně všech aktiv a pasiv.

Změny v systému platebních karet a změna nastavení POS terminálů

- bude využito zkušeností a doporučení mezinárodních karetních společností (VISA, MasterCard) z období vzniku eurozóny (zejména v oblasti řešení interface na karetní autorizační a zúčtovací systémy, vydávání eurobankovek, tisk symbolu euro, ošetření duálního označování, tj. uvádění peněžních částek jak v českých korunách, tak v eurech při tisku dokladů, nastavení čipu u čipových karet, apod.)
- na území České republiky se nachází téměř 40 000 tzv. POS (Point of Sale) terminálů, které umožňují platbu zboží a služeb debetními, kreditními a jinými druhy karet. I zde bude nezbytná adaptace na zavedení eura (především bude nutná změna softwarového vybavení pro komunikaci s autorizačními a zúčtovacími centry, stanovení pravidel pro zúčtování po datu zavedení eura, komunikace s klienty atd.)

Duální označování peněžních částek ve finančním sektoru

- v bankovním sektoru bude otázka duálního označování peněžních částek řešena úpravami zejména ve výpisech z účtů, v cenících bankovních služeb a ve (všeobecných) obchodních podmínkách banky
- duální označování cen bude provedeno v souladu s přijatými obecnými pravidly v České republice; výpisy (konečný zůstatek), ceníky bankovních služeb a další produkty bude nutné vydávat v obou měnách v průběhu celého období duálního označování cen; povinně budou uváděny v obou měnách konečné zůstatky na výpisech, v cenících budou duálně uváděny všechny položky
- banky definují ve svých obchodních podmínkách svůj zvolený přístup k duálnímu označování cen v souladu s legislativními povinnostmi a na základě doporučení Národního plánu a vhodnou formou (např. poučením na zadní straně výpisu, informačními letáky apod.) budou informovat o všech změnách své klienty (další opatření jsou uvedena v následující kapitole 2.3 tohoto materiálu)

Elektronické bankovníctví

- elektronické bankovníctví pokrývá elektronické distribuční kanály, elektronické peníze, elektronickou peněženku a elektronický podpis
- v rámci elektronických distribučních kanálů budou provedeny softwarové změny na stranách dodavatelů software, uživatelů software (klientů bank) a zpracovatelů (banky)
- již rok před zavedením eura je nutné aktivně oslovovat klienty a upozorňovat je na změny; od stanovení přepočítacího koeficientu budou výpisy z účtu (zůstatky) zobrazované v rámci elektronického bankovníctví uváděny duálně, tj. v českých korunách i v euru

1.3 Subjekty finančního sektoru a euro, informační systémy, ochrana spotřebitele ve finančním sektoru

1.3.1 Konverze cenných papírů a dalších produktů finančního trhu

V důsledku zavedení eura bude třeba přepočítat nominální hodnoty všech cenných papírů znějících na českou korunu.

Dluhopisy

- nominální hodnoty obchodovatelných, dematerializovaných korunových dluhopisů všech emitentů budou k datu zavedení eura přepočítány přepočítacím koeficientem. Jednou z možných metod zaokrouhlení je aplikovat standardní způsob zaokrouhlení na nejbližší cent
- rovněž bude nutné v souladu s přijatou zaokrouhlovací metodou upravit minimální obchodovatelný objem dluhopisů

Majetkové cenné papíry

- při konverzi bude nutné postupovat tak, aby hodnota základního kapitálu v eurech byla rovna (maximálně se blížila) součtu přepočítaných (nominálních) hodnot jednotlivých podílů (akcií); bude třeba závazně stanovit zaokrouhlování hodnot akcií na více desetinných míst (cca na 4-6 desetinných míst, jinak může dojít ke značným odchylkám)
- při konverzi základního kapitálu společností se současně musí zajistit, aby finanční instituce splnily požadavek minimálního základního kapitálu i po jeho konverzi na eura; bude se to týkat zejména obchodníků s cennými papíry a pojišťoven
- k úpravám může dojít i v případě finančních institucí, kde požadavek na výši základního kapitálu nevyplývá ze směrnic ES, jako je např. Burza cenných papírů Praha (základní kapitál burzy je upraven v rámci zákona o podnikání na kapitálovém trhu), pro zprostředkovatelské subjekty v oblasti investičních služeb, pojišťovnictví atd.

Cenné papíry kolektivního investování

- hodnota investice klienta v kolektivním investování se vyjadřuje prostřednictvím jednotek (podílových listů, případně akcií), které se pravidelně oceňují

- aktuální hodnota podílového listu (nebo akcie) se vypočte jako podíl na vlastním kapitálu fondu kolektivního investování, jenž bude vyjádřen v eurech, po zohlednění časového rozlišení standardních nákladů fondu
- v souvislosti se zavedením eura je třeba stanovit formu výpočtu aktuální hodnoty podílu (např. s přesností na 3-4 desetinná místa), se stejnou přesností se poté přepočítají počáteční hodnoty podílu podílových fondů vytvořených před termínem zavedení eura (celková hodnota majetku klienta resp. jeho investice se bude zaokrouhlovat standardně na celé centy)
- historická výkonnost produktů kolektivního investování se vykazuje za období několika měsíců až roků; portfolia mohou obsahovat aktiva v cizích měnách včetně eur, která byla v daném čase oceněna aktuálním devizovým kurzem a mohou tedy vznikat pochybnosti, zda se za základ výpočtu historické výkonnosti má považovat minulá hodnota v Kč, která se přepočte přepočítacím koeficientem nebo zda budou mít tyto subjekty možnost odděleně vypočítat minulou hodnotu v eurech pro ta aktiva, která jsou nebo byla denominována v eurech. Jako vhodnější se jeví způsob vycházet z minulé hodnoty uvedené v korunách a přepočítat ji následně prostřednictvím přepočítacího koeficientu, aby byla zajištěna kontinuita a srovnatelnost vykazovaných hodnot; tímto způsobem by měla být i duálně uváděna hodnota už v období před zavedením eura (tj. po stanovení přepočítacího koeficientu).

1.3.2 Přizpůsobení organizátorů trhů a vypořádacích systémů, adaptace tržních indexů

Obchodování s cennými papíry

- organizátor trhu cenných papírů změní ve svých systémech údaje o nominálních hodnotách obchodovaných cenných papírů a dalších nástrojů finančního trhu, přepočítá jejich kurzy a upraví hodnotu kroku kotace (tzv. ticku, nejmenší jednotky, o kterou se mohou ceny na trhu měnit) a jiných parametrů obchodování (cenová pásma apod.)
- tvůrci akciových indexů přizpůsobí vzorce pro výpočet kurzů udávaných v euru
- provozovatelé systémů pro vypořádání obchodů musí zajistit přepočítání plateb za dosud nevypořádané obchody, přepočíst hodnotu pozice u derivátových kontraktů a celkově technicky uzpůsobit systémy (ke změnám systému by mělo dojít v průběhu technologické přestávky na přelomu daného kalendářního roku, aby se mohlo následně plynule pokračovat v obchodování na regulovaném trhu v eurech)

Přepočítání a nahrazení tržních indexů a referenčních sazeb

- v případě transakcí a smluv vázaných na cenové zdroje je třeba provést transformaci korunových cenových zdrojů na eurové; za účelem dosažení maximálních výhod ze zavedení eura je žádoucí podporovat určitý stupeň harmonizace eurových trhů prostřednictvím společných charakteristik trhů s euroměnou, které jsou uplatňované ve všech zemích eurozóny (referenční úrokové sazby PRIBOR/CZEONIA budou nahrazeny odpovídajícími referenčními sazbami EURIBOR/EONIA, základní úroková sazba ČNB sazbou ECB MRO – Main Refinancing Operation atd.)
- u stávajících smluvních závazků nebude mít zavedení eura na jejich platnost vliv, platné smlouvy nebude možné z titulu zavedení eura vypovědět, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak⁴

1.3.3 Konverze informačních technologií

Informační systémy představují nedílnou součást řízení finančních institucí. Z tohoto důvodu bude nutné identifikovat, naplánovat, otestovat a implementovat všechny změny informačních technologií bank a ostatních subjektů finančního trhu. Přípravu je třeba zahájit nejméně tři roky před zavedením eura. Bude žádoucí ustavit v jednotlivých institucích projektové týmy, které se dále budou členit na dílčí samostatné projekty (např. v případě bankovního sektoru se bude jednat o projekty pro centrální systém banky jako účty, platební styk, účetnictví, přímé bankovníctví, zahraniční platby, platební karty, dceřiné společnosti, exekuce na účtech klientů atd.).

ČNB bude koordinovat načasování jednotlivých fází procesu. Pro provedení úprav je třeba znát v dostatečném předstihu zejména pravidla využití přepočítacího koeficientu, zaokrouhlování, způsob zacházení s historickými daty a duální označování cen. Nově vyvíjené či nakupované systémy v rámci finančního sektoru by měly být "eurokompatibilní". Bude žádoucí apelovat na uživatele standardních softwarů, aby oslovili výrobce nebo poskytovatele služeb v oblasti informačních systémů a informovali se o verzích softwaru kompatibilních s eurem nebo o příslušných aktualizacích.

Finanční informační systémy často používají prahové hodnoty, které v systému aktivují určité postupy. Tyto prahové hodnoty musí být přepočítány na euro, aby nedocházelo k nechtěným operacím informačního systému.

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 974/ 98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura, ve znění pozdějších předpisů.

1.3.4 Přehled opatření v souvislosti s ochranou spotřebitele, přecenění cenných papírů

Jedním z nástrojů pro zajištění ochrany spotřebitele by mělo být duální označování cen a peněžních částek. Povinnost duálně označovat bude vycházet z obecně přijaté koncepce a měla by být stanovena v Obecném zákoně. Duální označování bude zavedeno do měsíce po stanovení přepočítacího koeficientu, tedy přibližně pět až šest měsíců před datem zavedení eura a trvat dvanáct měsíců po jeho zavedení. Poté může pokračovat po určitou dobu (cca půl roku) na dobrovolné bázi.

Ve finančním sektoru by měla být otázka duálního označování cen a peněžních částek řešena zejména:

- uváděním duálních zůstatků ve výpisech z účtů (výpisy budou obsahovat pevný přepočítací koeficient; před termínem zavedení eura bude zůstatek a další vhodné údaje na účtu uváděn pro informaci i v eurech, po zavedení jednotné měny pak pro informaci i v českých korunách)
- v cenících služeb finančních institucí u všech položek
- ve (všeobecných) podmínkách finančních institucí

Pravidla pro duální označování cen a peněžních částek budou platná pro všechny subjekty finančního sektoru.

Klienti finančních institucí, jako jsou pojišťovny, stavební spořitelny, penzijní fondy apod., by měli dostat v předstihu informace o hodnotě svých pravidelných plateb v eurech (splátkové kalendáře, leasingové splátky atd.). Klienti by měli být rovněž písemně informováni například o přepočtu pojistných částek, případně obdržet příslušný dodatek ke smlouvě, kde budou závazky k finančním institucím přepočteny na eura. Analogicky se tato povinnost týká podílových fondů a všech dalších investičních nástrojů.

Finanční instituce spravující majetek klientů, jehož hodnota je dána úhrnem spravovaných cenných papírů, budou muset v souvislosti se zavedením eura přecenit tyto cenné papíry a informovat klienty o přepočtené hodnotě investice. Je žádoucí, aby finanční instituce po stanovení přepočítacího koeficientu, a poté i po zavedení eura (např. v 1. čtvrtletí roku, kdy bude euro zavedeno), informovaly klienty o přepočtené hodnotě jejich majetku.

1.4 Přehled nutných legislativních změn

Zavedení eura v oblasti finančního sektoru bude mít dopady do českých právních předpisů ve dvou fázích:

1.4.1 Provedení úprav v českém právním řádu, aby ČR splnila podmínky pro zavedení eura

Podle čl. 121, odst. 1 Smlouvy o založení ES je v rámci konvergenčních zpráv EK a ECB posuzována mimo jiné i slučitelnost právních předpisů členských států včetně statutů národních centrálních bank s články 108 a 109 Smlouvy o založení ES a se Statutem ESCB/ECB. To znamená, že je nutno vytvořit právní podmínky pro plnou integraci národní centrální banky do Evropského systému centrálních bank ve smyslu Eurosystemu (tj. ECB a národní centrální banky zemí, které zavedly euro).

V praxi to bude znamenat předání rozhodovacích pravomocí v působnosti Eurosystemu (zejména měnová politika, správa oficiálních devizových rezerv, podpora fungování platebních systémů, peněžní oběh) z ČNB na ECB. ČNB se naopak stane výkonnou složkou Eurosystemu, která bude rozhodnutí ECB realizovat. Úkoly, které realizovala ČNB v rámci svých národních úkolů (např. dohled nad finančním trhem) zůstanou nezměněny. Úpravy potřebné ke vstupu České republiky do eurozóny budou provedeny v rámci nového zákona o ČNB. Jeho platnost bude směřována do období před konvergenčními zprávami (které posuzují pouze platnou legislativu) s tím, že účinnost bude odsunuta k datu zavedení eura v České republice.

1.4.2 Legislativní opatření směřující k vlastnímu zavedení eura

Obecně se zavedení eura týkají tři přímo účinná evropská nařízení (č. 974/1998 o zavedení eura, č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura a č. 2866/98 o přepočítacích koeficientech – včetně pozdějších novel těchto nařízení). Podrobnější informace jsou uvedeny v části národního plánu věnované legislativním otázkám (Část II – kapitola 5).

Vlastní legislativní úprava v rámci ČR k zavedení eura se bude skládat z více segmentů. Obecný zákon o zavedení eura by měl pokrývat nejzávažnější právní aspekty zavedení eura v ČR a aspekty, které jsou společné pro více oblastí. Bude obsahovat některá opatření související se zavedením eura jako měny a zákonného platidla v ČR, zejména odkaz na přepočítací koeficient, odkaz na způsob přepočtu z koruny na eura, případně na jiné měny, hlavní principy zaokrouhlování, konverzi peněžních prostředků na bankovních a dalších účtech, konverzi cenných papírů, odkaz na garanci neměnnosti dříve uzavřených právních závazků, pravidla duálního označování cen a peněžních částek, pravidla pro duální oběh hotovosti v českých korunách a v euru a pro výměnu oběživa, kontrolu, dozor a sankce při nedodržování tohoto zákona.

Vedle tohoto Obecného zákona by měly být přijaty právní normy v působnosti jednotlivých rezortů, které by upravily konkrétní aspekty zavedení eura v příslušné oblasti.

V oblasti finančního sektoru půjde zejména o tyto okruhy legislativních úprav:

- přepočítání částek uvedených v korunách na eura – jde zejména o částky vztahující se k základnímu kapitálu a dále k pokutám
- odstranění nekompatibilit, které by po zavedení eura vznikly. V případě, kdy zákon či jiný předpis stanoví povinnost provádět příslušnou operaci v Kč (např. povinnost mezibankovního platebního styku v Kč, výplata náhrad v Kč při pojištění vkladů), je možnost přímého uplatnění evropské legislativy sporná (nejde o přepočítání konkrétní částky). Nekompatibilní se stanou i současné postupy pro přepočty mezi Kč a EUR, např. přepočítání limitu pro účely pojištění vkladů včetně případných odkazů na kurzy cizích měn vyhlášené ČNB. Obdobný problém může nastat u právních předpisů, které odkazují na úrokové sazby stanovené ČNB
- oba tyto okruhy problémů budou řešeny s ohledem na přijatý plán legislativních prací v souvislosti se zavedením eura a na základě přijaté metodiky legislativních úprav

1.5 Závěr, shrnutí, hlavní doporučení

Hlavní úkoly finančního sektoru v procesu zavedení eura budou následující:

- zavedení bankovek a mincí denominovaných v euru, stažení národní měny z oběhu
- účast na adaptaci platebních a účetních systémů
- zajištění opatření spojených s ochranou spotřebitele v oblasti finančního sektoru (zejména duální označování cen produktů finančního trhu, duální výpisy)
- konverze klientských účtů, úvěrových produktů, akreditivů, záruk, směnek a šeků přesně podle přepočítacího koeficientu ke dni zavedení eura, resp. ke dni splatnosti
- konverze ostatních produktů finančního sektoru
- dodržení kontinuity smluv (např. v oblasti úrokových sazeb)
- příprava ČNB na zabezpečení jejich měnově politických funkcí účasti v Eurosystemu

Je žádoucí, aby každá finanční instituce přijala svůj vlastní plán pro přípravu na zavedení eura. Koordinace základních kroků centrální banky, vlády, profesních sdružení působících v oblasti finančního sektoru a

spotřebitelských organizací je nezbytnou podmínkou úspěšné realizace celého procesu.

1.6 Indikativní harmonogram úkolů spojených se zavedením eura ve finančním sektoru

číslo	Popis, specifikace	Termín		Předpokládání gestoři
		Poč. přípravy	Splnění	
1	Zavedení € do hotovostního oběhu			
1.1.	Příprava mincí a bankovek v euroměně	€-36	€	ČNB
1.2.	<ul style="list-style-type: none"> ○ výběr návrhů na národní strany mincí ○ výběr námětů ○ rozhodnutí o struktuře euromincí v oběhu, stanovení předpokládaného počtu potřebných mincí ○ výběrové řízení na dodavatele mincí ○ výroba nástrojů (ve spolupráci s mincovnou), výroba limitovaného množství vzorků mincí všech hodnot ○ zahájení výroby mincí ○ stanovení potřebného objemu bankovek, počátek jednání s ECB o uzavření smlouvy o předzásobení s příslušnou NCB 	<ul style="list-style-type: none"> €-36 €-36 €-24 €-24 €-18 €-18 €-6 €-24 	<ul style="list-style-type: none"> €-24 €-30 €-24 €-18 €-6 €-6 €-12 	
1.3.	Plán pro výměnu oběživa Příprava předzásobení bank € <ul style="list-style-type: none"> ○ závazné požadavky eurových bankovek ○ závazné požadavky eurových mincí ○ zahájení předzásobení bank 	<ul style="list-style-type: none"> €-36 €-24 €-12 €-12 €-3 	<ul style="list-style-type: none"> €-13 €-12 €-6 €-6 € 	ČNB ČNB+banky
	Druhotné předzásobení <ul style="list-style-type: none"> ○ závazné požadavky bank na euromince a eurobankovky v nominální hodnotě ○ zahájení druhotného předzásobení 	<ul style="list-style-type: none"> €-12 €-1 	<ul style="list-style-type: none"> €-6 € 	ČNB+banky ČNB + banky
1.4.	Změny v systému platebních karet, ATM, prodejních automatů apod. <ul style="list-style-type: none"> ○ změny nastavení ATM ○ ATM (bankomaty) – změny SW vybavení 	<ul style="list-style-type: none"> €-27 €-27 €-27 	<ul style="list-style-type: none"> € € € 	banky, autorizační a zpracov. centra

číslo	Popis, specifikace	Termín		Předpokládání gestoři
		Poč. přípravy	Splnění	
1.5.	Duální oběh, výměna bankovek a mincí, stažení a likvidace Kč <ul style="list-style-type: none"> o duální oběh o výměna stahovaných mincí v bankách o výměna stahovaných bankovek v bankách o výměna stahovaných mincí v ČNB o výměna stahovaných bankovek v ČNB 	€-24 € € € €	€+6 €+2 týdný €+6 min €+6 €+60 bude rozh. dodatečně	ČNB, banky banky, ČNB banky banky ČNB ČNB
1.6.	Přeprava, skladování, ochrana hotovosti <ul style="list-style-type: none"> o € bankovek a € mincí o bankovek a mincí české měny stahovaných z oběhu 	€-12 €-12		ČNB, banky, CIT ČNB, banky ČNB, banky, CIT
	Logistická podpora výměny oběživa <ul style="list-style-type: none"> o výběr uschovacích míst s potřebnou kapacitou (pro euro mince + pro Kč mince) a jejich stavební úpravy a zabezpečení o výběr střediska pro ničení mincí Kč a jeho zabezpečení (bude-li to nutné) o zahájení likvidace zásob českých mincí (bude-li to nutné) o úprava poboček pro příjem eura – úprava vjezdu dotačních boxů, příp. technicko-bezpečnostních systémů o příprava, příp. úprava přepravních vozidel dle požadavku ECB o projednání způsobu ochrany transportů peněz s Policií ČR o příprava techniky na zpracování mincí a bankovek v euroměně, jednání se servisními organizacemi 	€-24 €-36 €-6 €-36 €-24 €-24 €-36	€-6 €-6 € + €-12 €-6 €-6 €	ČNB, banky, CIT, Policie ČR
1.7.	Likvidace bankovek a mincí české měny stažených z oběhu	€-12		ČNB
1.8.	Komunikace s odbornou a laickou veřejností	€-36	€+12	ČNB, banky

2	Zavedení € do bezhotovostního oběhu			
2.1.	Plné zapojení do systému TARGET2	€-36	€-6	ČNB
2.2.	Konverze účtů, platebních karet a dalších platebních nástrojů <ul style="list-style-type: none"> o konverze bankovních účtů o konverze úvěrových produktů, akreditivů a záruk 	€-36 €-30	€ €	banky banky
	Změny v systému platebních karet <ul style="list-style-type: none"> o POS (prodejní místa) – změna SW vybavení 	€-30	€	banky, autorizační a zprac. centra
	Duální označování cen a peněžních částek <ul style="list-style-type: none"> o začátek o konec 		€-(5-6) €+12	banky
	Elektronické bankovníctví	€-30	€-6	banky
	Změny TPS – CERTIS, IBAN, BIC	€-36	€	ČNB, banky
	Konverzní pravidla a pravidla pro zaokrouhlování (nařízení EU 1103/97 a 974/98)	€-36	€	obecně přijatá pravidla pro zaokrouhlování
	Konverze produktů mezibankovního trhu (spot, opce, swap)	€-24	€	ČNB, banky
	Konverze opravných položek, pojištění vkladů	€-24	€	banky
3	Subjekty finančního sektoru a euro, IS, ochrana spotřebitele			
3.1.	Konverze majetkových podílů, přepočítání základního kapitálu	€-24	€	ČNB, subjekty finančního trhu
	Konverze cenných papírů a dalších produktů finančního trhu	€-24	€	MF a ČNB, subjekty finančního trhu
3.2.	Prizpůsobení vypořádacích systémů (SKD, burza, SCP, RM-S apod.)	€-24	€-12	provozovatelé systémů
3.3.	Konverze IT a účetních systémů	€-36	€	banky
	Interní SW systémů a aplikací subjektů finančního trhu	€-36	€-6	banky
	Externí SW systémů subjektů finančního trhu	€-36	€-6	banky
3.4.	Přehled opatření v souvislosti s ochranou spotřebitele (zejména duální označování cen výrobků a služeb a peněžních částek) <ul style="list-style-type: none"> o koncepce ochrany spotřebitelů při zavedení eura o duální označování (příprava – zahájení) o konec duálního označování 	€-48 €-24 €-12	€-36 (+ přípr. fáze) €-6 €-(5-6) €+12	MPO ČR, MF ČR, NKS banky a ostatní subjekty finančního sektoru

4	Legislativa⁵			
4.1.	Změna zákona o ČNB	započala příprava věcného záměru	€-12	ČNB
4.2.	Změna zákona o platebním styku č.124/2002 a vyhlášky č. 62/2004 + možnost implementace/reflexe (IBAN, BIC, TARGET, NLF/PSD)	€-24	€-12	ČNB
4.3.	Vyhláška ČNB o ukončení platnosti CZK	€-12	€	ČNB
4.4.	Smluvní dokumentace k bankovním produktům a službám	€-24	€-6	ČNB, banky
5	Komunikace			
5.1.	Komunikace a příprava na € nebankovních organizací souvisejících s chodem bankovního sektoru (mobilní operátoři, VISA/MasterCard, Burza CP)	€-36	€+6	banky
5.2.	Komunikace a vzdělávání pracovníků v oblasti finančního sektoru	€-36	€+6	ČNB, banky
5.3.	Interní komunikace	€-36	€+2	subjekty finančního trhu, ČNB
5.4.	Externí komunikace – vůči klientům / spotřebitelům	€-24	€+12	ČNB, subjekty finančního trhu, CIT

Pozn. Termíny jsou stanoveny ve formátu € +/- n, kde n = počet měsíců (pokud není v tabulce specifikováno jinak).

⁵ Národní plán zavedení eura v České republice bude dále aktualizován v návaznosti na usnesení vlády č. 266 ze dne 19. března 2007 po provedení změny zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (kompetenční zákon).